

ПРОЄКТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ВІРТУАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Мещеряков Дмитро Сергійович, кандидат психологічних наук, науковий співробітник лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання, Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України (м. Київ).
<http://orcid.org/0000-0001-6831-8654>

Анотація

Розглянуто проєктування технологій формування національної ідентичності у віртуальному освітньому просторі та висвітлено конкретні етапи. Наведено приклади існуючих технологій віртуального освітнього простору, які можуть бути застосовані для формування національної ідентичності.

Ключові слова: віртуальний освітній простір, проєктування, технології, патріотичне виховання, національна ідентичність.

DESIGNING TECHNOLOGIES FOR NATIONAL IDENTITY FORMATION IN THE VIRTUAL EDUCATIONAL SPACE

Abstract

The paper highlights the design of technologies for national identity formation in the virtual educational space and describes specific stages of the process. Examples of existing technologies in the virtual educational space that can be applied for national identity formation are provided.

Keywords: virtual educational space, design, technology, patriotic education, national identity.

Проєктування технологій формування національної ідентичності у віртуальному освітньому просторі є актуальним завданням в сучасному світі, де зростає значення культурного розмаїття, і може бути ефективним інструментом патріотичного виховання. Цей процес вимагає як розробки нових підходів, технологій та стратегій, щоб забезпечити ефективне формування національної ідентичності у онлайн середовищі, так і опанування наявних. Проєктування таких технологій включає в себе певну кількість етапів: від постановки мети до забезпечення моніторингу проєкту. Ключовими факторами успіху є визначення цільової аудиторії, ефективне залучення ресурсів та можливостей, в тому числі - віртуального освітнього простору, вибудова системи зворотного зв'язку тощо. Результатом такого проєктування є створення конкретних технологій, які можуть забезпечити вирішення задачі з формування національної ідентичності у віртуальному просторі та підвищити культурну самосвідомість у суспільстві.

Розглянемо типові етапи проєктування технологій формування національної ідентичності у віртуальному просторі:

1. Визначення цілей і завдань проєкту: потрібно розуміти, що саме має бути досягнуто в результаті проєктування технологій формування національної ідентичності у віртуальному просторі, які конкретні завдання потрібно вирішити, у які строки.
2. Аналіз можливостей щодо реалізації завдань проєкту, встановлення критеріїв успішності.
3. Визначення необхідних ресурсів для реалізації проєкту - матеріальних, кадрових, наукових тощо.
4. Аналіз аудиторії: потрібно визначити, для якої аудиторії буде створюватися технологія з формування національної ідентичності у віртуальному просторі, які потреби та очікування мають її учасники, які знання та вміння мають, щоб забезпечити відповідність технології їхнім можливостям і потребам.
5. Вивчення національної культури та історії: необхідно поглиблено вивчити національну культуру та історію, щоб мати достатні знання для формування національної ідентичності.
6. Розробка концепції проєкту: потрібно визначити ідею та стратегію впливу, поширення, втілення, а також принципи і очікувані результати.
7. Вибір платформи та інструментів: потрібно визначити, які платформи та інструменти найкраще підходять для реалізації цілей проєкту.
8. Розробка відповідних матеріалів: необхідно розробити матеріали, які допоможуть користувачам краще зрозуміти та відчути свою національну ідентичність. Може включати текст, графіку, відео та інші елементи
9. Аналіз можливих ризиків та визначення заходів для їх запобігання: потрібно оцінити можливі ризики та проблеми, які можуть виникнути під час проєктування та застосування технології, і розробити план заходів для їх запобігання.
10. Розробка системи зворотного зв'язку: розробка системи зворотного зв'язку з користувачами, яка дозволить отримувати фідбек щодо технології та виявляти можливі проблеми.
11. Проведення дослідження технології: необхідно дослідити технологію, щоб перевірити її ефективність, відповідність результатів поставленим цілям та завданням, провести тестування.
12. Оцінка успішності та внесення змін: після проведення дослідження необхідно проаналізувати результати та внести зміни у технологію, які допоможуть покращити її ефективність.
13. Розробка плану впровадження: після успішного дослідження технологій та внесення змін необхідно розробити план впровадження, який включає в себе розгортання технології та проведення навчання користувачів і персоналу їх застосуванню.
14. Запуск технології: запуск технології та забезпечення її надійної роботи.
15. Моніторинг та підтримка: моніторинг проєкту, підтримка користувачів, вирішення проблем та вдосконалення технології з метою досягнення поставлених цілей.

У віртуальному освітньому просторі вже існує багато технологій, які можуть бути використані для формування національної ідентичності та забезпечення патріотичного виховання. Наведемо деякі з них:

- Електронні книги та матеріали, які зосереджені на національній культурі - можуть сприяти більш широкому розумінню національної культури та ідентичності, а також забезпечувати її поширення.
- Мультимедійні презентації - створення візуальних та аудіо-матеріалів, що відображають національну історію, традиції, культуру та інші елементи.
- Віртуальні екскурсії - ця технологія дозволяє учням відвідувати різні місця та пам'ятки культури віртуально. Це може бути використано для ознайомлення учнів з національними пам'ятками, історією та культурою країни.
- Віртуальні заходи - такі як вебінари, онлайн-конференції, віртуальні фестивалі тощо можуть бути використані для просування та відображення національної культури, традицій та цінностей. Це дозволяє брати участь у таких заходах та ділитися своїми думками, досвідом та знаннями про свою культуру.
- Онлайн-курси та тренінги - можуть бути спрямовані на вивчення національної мови, літератури, історії, культури та інших аспектів національної ідентичності.
- Освітні програми: розробка освітніх програм спрямованих на формування національної ідентичності, що можуть використовуватися в школах та університетах.
- Сайти, соціальні мережі, мобільні додатки - створення та розвиток сайтів та соціальних мереж, що сприяють популяризації національної культури.
- Інтернет-радіо і телебачення, аудіо- та відеопідкасти - мають бути використані для поширення музики, фільмів, передач та інших матеріалів, які відображають культуру та традиції.
- Віртуальні та комп'ютерні ігри - можуть бути створені з метою відображення національних традицій, культури та історії. Це може допомогти учням краще зрозуміти та відчувати себе частиною своєї національної спільноти, а також допомогти їм побудувати позитивний ставлення до своєї культури.
- Віртуальна або доповнена реальність - програмне забезпечення, яке дозволяє віртуально відтворювати об'єкти та події, пов'язані з національною культурою.
- Нейронні мережі та ШІ – створення з врахуванням національної ідентичності.

Вказані вище технології формування національної ідентичності можуть бути застосовані на рівні як окремих елементів, так і комплексно - наприклад у вигляді національної стратегії. Технологією може бути також сама форма,

спосіб, синергія, алгоритм тощо розповсюдження та примноження існуючих чи потенційних національних надбань.

Крім технологій, важливою є роль модератора (тьютора, ментора, наставника), який має бути підготовленим до роботи в віртуальному просторі та знати, як керувати та організовувати різні віртуальні заходи та проекти, знати аудиторію. Він також має мати достатні знання про свою національну культуру та історію, щоб бути ефективним провідником національної ідентичності.

Важливо розуміти, що технології самі по собі не зможуть сформувати національну ідентичність, але вони можуть допомогти краще зрозуміти та відчувати себе частиною національної спільноти, побудувати позитивне ставлення до своєї культури та історії, а також сприяти патріотичному вихованню. Тому важливо поєднувати різні технології та методики для ефективного формування національної ідентичності, зокрема - у віртуальному освітньому просторі.

У підсумку, використання технологій формування національної ідентичності в віртуальному освітньому просторі мають великий потенціал, але ефективність технологій формування національної ідентичності у віртуальному просторі залежить як від якості системи цілепокладання, комплексному підході до патріотичного виховання, залучених ресурсів, так і від конкретної форми та якості їх реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мещеряков Д.С. Розвиток суб'єктної активності дорослих користувачів соціальних мереж: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.0
2. Психологічні механізми становлення суб'єктності дорослих у віртуальному просторі: монографія / М.Л. Смульсон, П.П. Дітюк, І.Г. Коваленко-Кобилянська, Д.С. Мещеряков, М.М. Назар [та ін.]; за ред. М. Л. Смульсон. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728329>
3. Смульсон М.Л., Мещеряков Д.С., Назар М.М. Психологічні засади проектування інтернет-ресурсів для розвитку суб'єктності дорослих. Технології розвитку інтелекту, 2020. Т. 4. № 3 (28). DOI: <https://doi.org/10.31108/3.2020.4.3.1>
4. Назар М.М. Тренінги у віртуальному просторі: аналіз переваг, недоліків, психологічних можливостей. Теорія і практика сучасної психології: зб. наук. пр. Запоріжжя, 2019 р. Т. 2, № 4. С. 61–67.
5. The European Puzzle: The Political Structuring of Cultural Identities at a Time of Transition. Marion Demossier (Ed.). Oxford, GB: Berghahn, 2007. 224p.